

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาคการเกษตรเป็นอีกภาคการผลิตหนึ่งที่มีความสำคัญต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สินค้าเกษตรยังคงเป็นสินค้าที่นำรายได้เข้ามาสู่ประเทศได้อย่างต่อเนื่อง ยกตัวอย่างเช่น สินค้าที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยางพารา ปัจจุบันยางพารานับเป็นสินค้าเกษตรอีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย จากการเป็นสินค้าส่งออกอันดับหนึ่งในหมวดสินค้าเกษตร ด้วยมูลค่าการส่งออกกว่าปีละ 200,000 ล้านบาท (สถาบันวิจัยยาง, 2554) ทำให้ในปัจจุบันประเทศไทยกลายเป็นประเทศที่ส่งออกยางพารามากที่สุดของโลก แข่งหน้าประเทศคู่แข่งอย่างอินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่ติดอันดับการส่งออกยางพารา เช่นเดียวกับประเทศไทย จากการสำรวจพื้นที่ปลูกยางพาราของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตรพบว่า ในปี 2553 ประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกยางพารากว่า 18,761,231 ไร่ โดยมีภาคใต้เป็นผู้นำทางด้านพื้นที่เพาะปลูกยางพาราที่มากที่สุดของประเทศ ด้วยขนาดพื้นที่กว่า 11,906,882 ไร่ รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีเนื้อที่ปลูกยาง 3,477,303 ไร่ ภาคกลางและภาคเหนืออีก 2,509,644 ไร่ และ 867,402 ไร่ ตามลำดับ ถึงแม้ว่าภาคเหนือจะเป็นภูมิภาคที่มีการทำสวนยางพาราที่น้อยที่สุดของประเทศไทย แต่ในปัจจุบันภาคเหนือกลับเป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีศักยภาพในการผลิตน้ำยางที่มีคุณภาพออกสู่ตลาด ซึ่งในปี 2554 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ทำการเก็บข้อมูลผลผลิตน้ำยางเฉลี่ยต่อไร่ในภาคต่างๆของประเทศ พบว่า สวนยางพาราในแต่ละภูมิภาคมีอัตราการไหลของน้ำยางโดยเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกยางแห่งใหม่ของประเทศแต่กลับมีอัตราการไหลของน้ำยาง ถึง 248 กิโลกรัมต่อไร่และ 222 กิโลกรัมต่อไร่ตามลำดับ ซึ่งนับว่าเป็นปริมาณที่สูงมากเมื่อเทียบกับปริมาณการไหลของน้ำยางเฉลี่ยภายในประเทศที่ 262 กิโลกรัมต่อไร่ (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2554)

ในปี 2547 รัฐบาลไทยเริ่มมีนโยบายในการส่งเสริมการปลูกยางพาราอย่างจริงจังผ่านทางโครงการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ไปสู่เขตปลูกยางใหม่ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ โครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราในเขตพื้นที่ใหม่จำนวน 1 ล้านไร่ผ่านทางสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพาราของจังหวัดต่างๆในเขตปลูกยางใหม่ซึ่งโครงการดังกล่าวได้ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านความรู้ในการทำสวนยางพารา กล้ายางพาราและอุปกรณ์ในการทำสวนยางพาราบางส่วนให้กับ

เกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจทำสวนยางพาราโดยมีภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือเป็นภูมิภาคเป้าหมายซึ่งจังหวัดเชียงรายก็เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมายของโครงการดังกล่าวด้วย เนื่องจากจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีความเหมาะสมต่อการเป็นพื้นที่ทางการเกษตรด้วยสภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ประกอบด้วยมีปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชนาชนิดไม่ว่าจะเป็น สับปะรด มันฝรั่ง ถั่วเหลือง หอมแดง หอมหัวใหญ่ ขิง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดหวาน อ้อยโรงงานซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อจังหวัดเชียงรายแทบทั้งสิ้น (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย, 2554) นับตั้งแต่ปี 2547 ที่รัฐบาลเริ่มมีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้การทำสวนยางพาราไปสู่เขตพื้นที่ใหม่ ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายของโครงการดังกล่าวกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติตาม ไม่วินอวัณแต่เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงรายต่างให้ความสนใจหันมาปลูกยางพาราเพื่อทดแทนพืชเศรษฐกิจเดิมที่เคยทำการผลิตอยู่เป็นจำนวนมาก จากรายงานสถิติพื้นที่การปลูกยางพาราของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตรพบว่า ปี 2553 จังหวัดเชียงรายมีสถิติการปลูกยางพาราเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มมีโครงการส่งเสริมการปลูกยางพาราจากรัฐบาลในปี 2547 โดยมีพื้นที่ปลูกยางพาราในปี 2547 เพียง 29,254 ไร่ และได้เพิ่มจำนวนพื้นที่ปลูกยางพารามากขึ้นเรื่อยๆ จนในปี 2553 จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ปลูกยางพารามากกว่า 240,000 ไร่ จนทำให้จังหวัดเชียงรายกลายมาเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดในเขตภาคเหนือตอนบน แต่ความนิยมของการทำสวนยางพาราดังกล่าวกลับไม่พบการศึกษาถึงผลกระทบหรือความคุ้มค่าที่จะเกิดขึ้นจากการปลูกยางพาราในพื้นที่จังหวัดเชียงรายแต่อย่างใด เนื่องจากยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่ต้องใช้เงินลงทุนสูง มีความผันผวนของราคาและจะสามารถให้ผลผลิตได้ก็ต่อเมื่อต้นยางพารามีอายุครบ 7-8 ปี ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างจากพืชเศรษฐกิจเดิมที่เกษตรกรได้ทำการผลิตอยู่ซึ่งสามารถให้ผลตอบแทนได้ภายใน 1 ปี ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งทำการศึกษาถึงการวางแผนการผลิตเดิมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงรายกับแผนการผลิตพืชที่มียางพาราเป็นพืชทางเลือกว่าจะมีความเหมาะสมในการเป็นพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งของจังหวัดเชียงรายหรือไม่ เพื่อให้เกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย สามารถนำการศึกษาครั้งนี้ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจปลูกพืชของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงรายต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อทราบสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งระบบการผลิตพืชของเกษตรกรจังหวัดเชียงราย
- 1.2.2 เพื่อทราบต้นทุนและผลตอบแทนจากการตัดสินใจปลูกพืชเศรษฐกิจรวมถึงยางพาราของเกษตรกรจังหวัดเชียงราย

1.2.3 เพื่อทราบแผนการผลิตที่เหมาะสมของเกษตรกรที่มียางพาราเป็นพืชทางเลือกในจังหวัด เชียงราย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงรายสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการวางแผนการผลิตพืช เพื่อให้เกิดความเหมาะสมภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่

1.3.2 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางจังหวัดเชียงรายสามารถนำข้อมูลทางด้าน ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ไปใช้ในการ ส่งเสริมและให้ความรู้กับเกษตรกรในการวางแผนการผลิตยางพาราร่วมกับพืชอื่นๆของจังหวัด เชียงรายได้อย่างเหมาะสมภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด

1.3.3 สำนักงานการเกษตรและหน่วยงานภาครัฐต่างๆที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลทางด้าน ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกพืชชนิดต่างๆ รวมถึงแผนการผลิตพืชที่เหมาะสมของเกษตรกรใน พื้นที่ จังหวัดเชียงราย ไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ทางการเกษตร ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรต่อไป

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรจังหวัดเชียงราย โดยแบ่ง พื้นที่ทำการสำรวจเป็น 2 พื้นที่ คือ อำเภอเทิงและอำเภอเชียง จังหวัดเชียงราย โดยเก็บข้อมูลจาก เกษตรกรที่ทำการผลิตยางพาราและพืชเศรษฐกิจอื่นๆในปีการผลิตที่ 2553/2554

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved